

Hantos Gyöngyi

Biztonsági mentések ingyenesen

Mindenki tudja, hogy a számítógépén létrehozott tartalmakról **biztonsági mentést** kell készítenie, mert:

- meghibásodhat az adattároló
- fizikailag sérülhet az adattároló
- ellophatják az adattárolót stb.

Az ideális az volna, ha mindenkinek lenne egy **mentési forgatókönyve** és ennek alapján (a napi-heti vírusátvizsgáláshoz hasonlóan) naponként illetve hetenként mentene, majd a mentéseket karbantartaná.

Aki nem üzleti felhasználó, sajnos ezt a legritkábban teszi. Egészen addig, amíg ott nem áll ijedten: **Jajjjjj, elvesztek** a családi fotók! **Jajjjjjj, nincs meg** az XY ügyfélszolgálattal való kétéves levelezésem!

A **mentési terv** részletes kidolgozása, hogy mit és hová érdemes menteni, egy hosszabb tanulmányt érdemelne. Ez a cikk csak a mindennapi fájlmentésekhez ajánl egy **ingyenes programot**. (A program mind magánszemélyek, mind cégek számára ingyenes. Ugyanakkor gondolatok szegény fejlesztőkre, ha lehetőségetek van rá, támogassátok munkájukat!)

A [Cobian Backup](#)pal adatmentést és visszaállítást végezhetünk. Ez történhet szerviz folyamatként a háttérben, de te is elindíthatsz egy azonnali vagy időzített egyszeri mentést.

Nagyon sok beállítási lehetőség közül választhatsz. Például FTP-ről/-re is tud megadott gyakoriság mellett mentéseket végezni **növekményes, látszólagos, teljes, kiegyenlítő módokon**. Az állományokat titkosíthatod, tömörítheted, jelszóval kulccsal védheted. Fájl típusra is képes szűrni, tehát, hogy egy mappából csak a megadott típusú fájlokat mentse. Meghatározhatod, hogy kinek a nevében fusson a mentés. **Kicsi az erőforrás igénye**, nem terheli le a számítógépet adatmentés közben.

A program telepítése

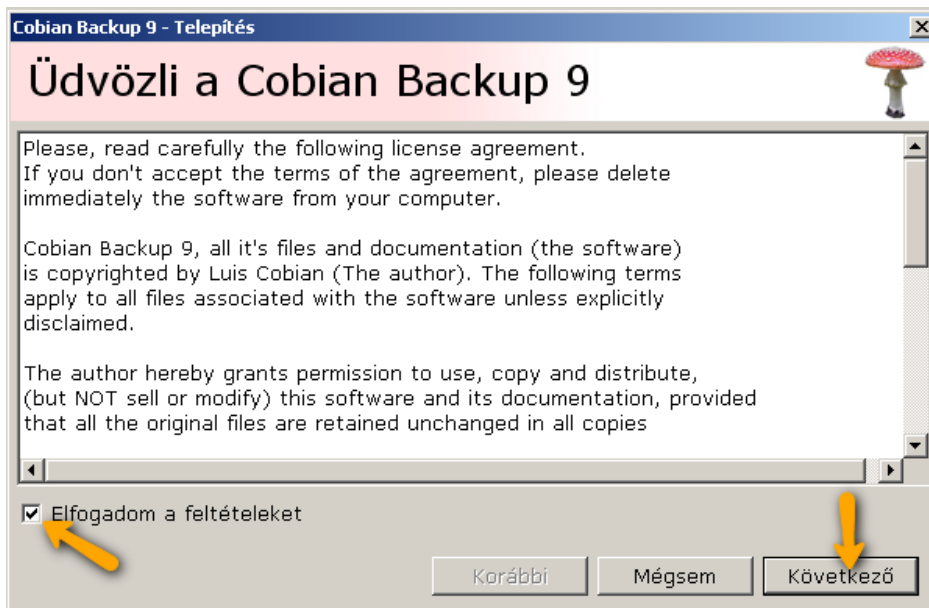
Töltsd le a programot!

Letöltési oldal: <http://www.educ.umu.se/~cobian/cobianbackup.htm>

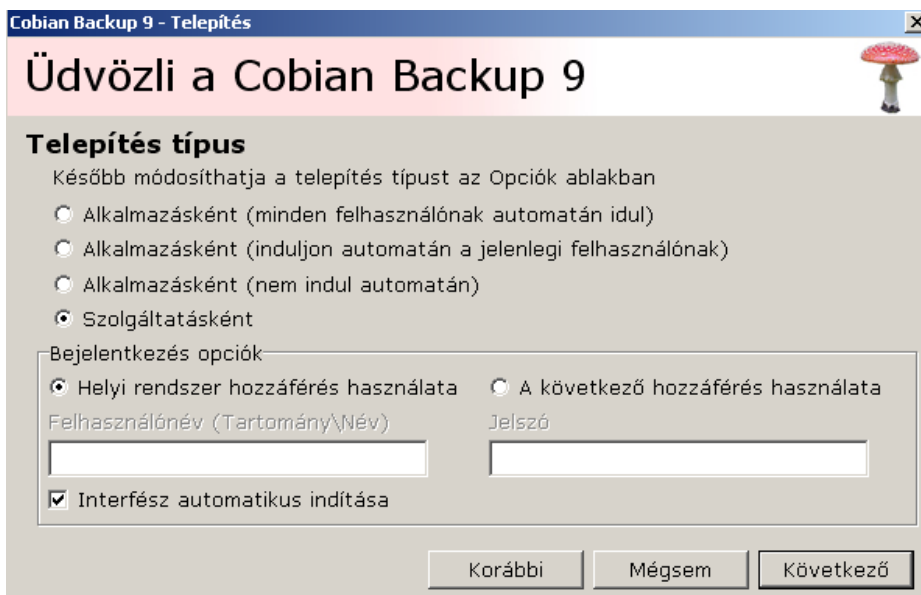
A megadott linkről töltheted le számítógépedre a programot. Indítsd el a telepítést! Először a program nyelvét kell megadnod. Magyar felhasználói felület is van ehhez a programhoz.

Utána el kell fogadd a felhasználási feltételeket, hogy telepíteni tudd a programot.

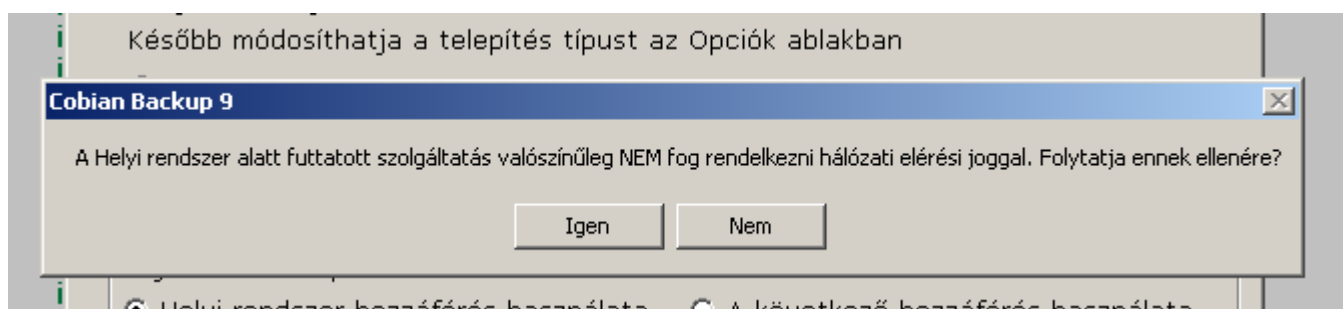
El kell dönts, hogy a programot szolgáltatásként vagy alkalmazásként telepíted, és hogy a program automatikusan elinduljon-e a rendszerrel együtt.

Mivel ennek a programnak **nincs nagy erőforrásigénye**, és a háttérben végzi a dolgát, nálam automatikusan indul. (Általában, nem hagyom, hogy a programok automatikusan elinduljanak. Ez alól fő kivétel a vírusfigyelőm.)

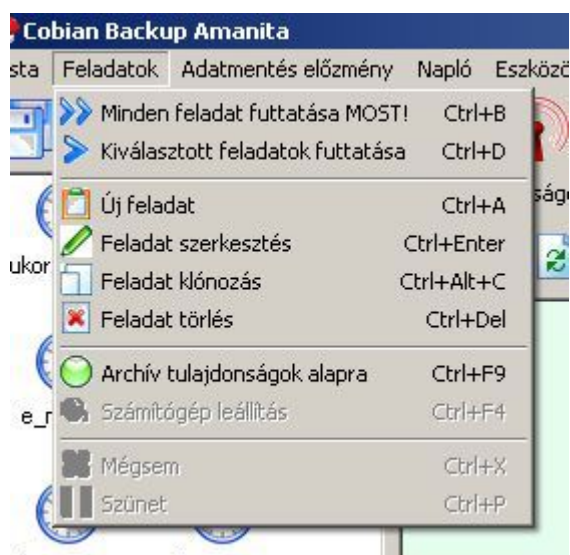
Ha hálózatra kapcsolt gépekhez telepíted a mentőprogramot, akkor *A következő hozzáférés használata* legyen kijelölve, add meg a felhasználónevet és jelszót.

Ha a **Helyi rendszer...** opciót választva lépsz tovább, kapsz egy figyelmeztető rendszerüzenetet.

Itt válaszd az *Igen*-t a továbblépéshez. És kész is vagy.

Mentési feladatok beállítása

A *Feladatok* menüpontnál az *Új feladatot* válaszd ki, hogy egy mentési feladatot definiálni tudj.

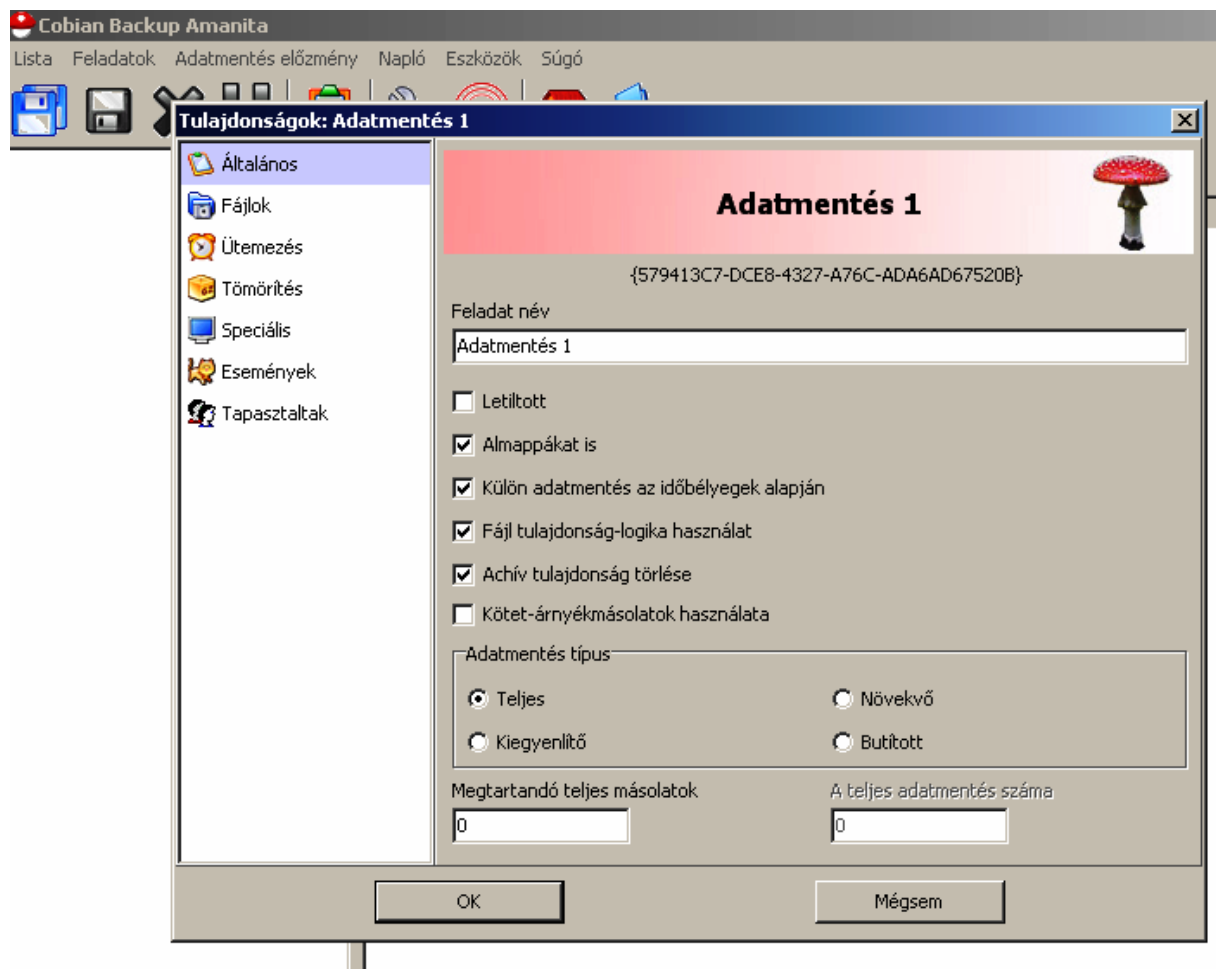
Hogy a menüben egyébként mi mit jelent?

1. *A Minden feladat futtatása MOST!* – az összes definiált feladatot azonnal lefuttatja attól függetlenül, hogy mikorra van egyébként időzítve.

2. *A Kiválasztott feladatok futtatása* – a feladatlistában kijelölt egy vagy több feladatot futtatja le. Több feladatot úgy tudsz kijelölni, hogy a Ctrl-t nyomva tartva kattintasz az egérrel.
3. *Feladat szerkesztés* – a már létrehozott feladatokat szerkesztheted. Bármelyik beállított paramétert megváltoztathatsz ilyenkor.
4. *Feladat klónozás* – egy kiválasztott feladatot annak minden beállításával együtt ment új feladatként. Ez akkor spórol sok időt, ha egyes könyvtárak mentésénél ugyanazokat a beállításokat akarod alkalmazni.
5. *Feladat törlés* – ha már nincs szükséged egy feladatra.
6. *Archív tulajdonságok alapra* – az archive bit-et visszaállítja alapra egy feladat esetén. Bővebben lásd: 8. oldalon a **Kiegyenlítő** adatmentésnél.

Új feladat – általános beállítások

A menüpont kiválasztása után meg kell tenned a mentésedre vonatkozó speciális beállításokat.

1. **Add meg a feladat nevét** – írd fölül az Adatmentés 1-t! Célszerű olyan nevet adnod, amiből kb. visszakövetkezteted, hogy mit is csinál az adott feladat.

2. Jelöld ki a **megfelelő négyzeteket!**
 - 2.1. **Letiltott:** ha ezt bejelölöd, akkor letiltod a feladat futását attól függetlenül, hogy milyen futási gyakoriság van beállítva az ütemezésnél. Ez a már létrehozott feladatok szerkesztésekor használandó, ha egy feladat futását időlegesen szüneteltetni szeretnéd.

 - 2.2. **Almappákat is:** ha ezt bejelölöd és a forrás mappádnak almappái is vannak, akkor azokat is mind menteni fogja a megadott helyre.

 - 2.3. **Külön adatmentés az időbélyegek alapján:** ha ezt bejelölöd, a mentésre kijelölt fájlt, mappát egy időbélyeggel látja el a rendszer. Pl. így tudod megvalósítani, hogy egy fájlod különböző állapotait is elmentsd. Ez különösen olyan adathalmaz esetén fontos, ahol egy adott időszak állapotát is meg kell

őrizd. Ha ezt nem jelölöd ki, akkor a későbbi dátumú fájjal, mappával felülírja a megelőző állapotot. Tehát ebben az esetben csak egy fájlod/mappád lesz, míg az első esetben annyi, ahány mentést végeztél.

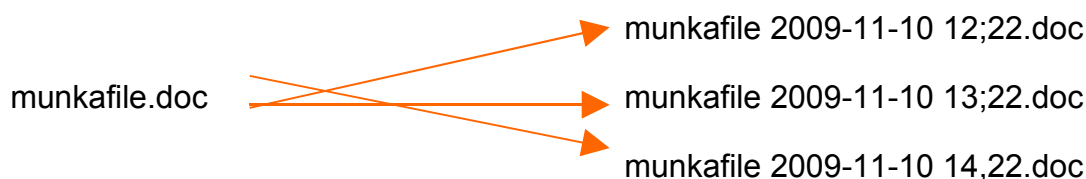
- 2.4. **Fájl tulajdonságlogika használat:** ha ez nem bejelölt, akkor a növekvő és kiegyenlítő logika az időbélyegek alapján kerül meghatározásra. FTP esetén nem működik ez a módszer!
- 2.5. **Archív tulajdonság törlése:** kiegyenlítő vagy növekményes mentés jelölése esetén nyer értelmet ez a beállítás. Ez esetben a program a fájl **archive bit** attribútuma alapján dönti el, hogy mely fájlkat kell másolnia. A neve, keletkezési időpontja, elérhetősége stb. mind-mind egy-egy adatokkal jellemzett 'attribútuma' az adott fájlnek. Az archive bit is ilyen attribútum. Ha ezt a lehetőséget nem pipálod ki, akkor a program ennek a bitnek az értékét nem vizsgálja. Ilyesmire akkor lehet szükséged, ha ugyanazon a fájl/mappán több különböző feladatot is le akarsz futtatni.
- 2.6. **Kötet árnyékmásolatok használata:** ez a lehetőség csak Windows XP vagy újabb operációs rendszer alatt elérhető. A mappákról pillanatképek (más néven árnyékmásolatok) készíthetők és létrehozható a fájlok (ide értve a megnyitott fájlkat is) pontos másolata. Egy mappa árnyékmásolatának készítése során a kizárólagos módban megnyitott adatbázisokról, valamint az operátori vagy rendszertevékenység miatt megnyitott fájlokról is biztonsági másolat készül. Így a mentés közben módosult fájlokról is helyes másolat fog készülni. A **pillanatképes mentés** biztosítja, hogy az alkalmazások mentés közben is írhatnak a mappába, a megnyitott fájlok sem maradnak ki a mentésből, a mentés bármikor végezhető, nem kell abbahagynod a munkát. Mindettől függetlenül ajánlott olyankor végezni a biztonsági mentést, amikor a géped terhelése alacsony, például éjszaka. (Mentés után a gép kikapcsolja magát, ezt is be tudod állítani.)

3. Add meg az **adatmentés típusát!**

- 3.1. **Teljes:** a kijelölt forrás minden egyes fájlját másolja, illetve tömörítve rögzíti a megadott helyre. Ha a felülírást bejelölöd, akkor az összes fájl felülírja, ellenkező esetben dublikál a program.
- 3.2. **Növekvő:** a program ellenőrzi, hogy a forrás változott-e az utolsó mentés óta. Ha egy fájl nem történt változtatás, akkor azt kihagyja, ezzel időt takarítva meg. Ilyenkor a program a már említett archive bit-et ellenőrzi. Ezért, ha egy adott feladatnál mégis teljes adatmentést kívánunk futtatni, akkor ezt az archive bit-et alapbeállításra kell állítani a *Feladatok/Archive tulajdonságok alapra* segítségével.
- 3.3. **Kiegyenlítő:** a program ellenőrzi, hogy a forrás változott-e az utolsó TELJES mentés óta. Ebben az esetben is az archive bit állapotát ellenőrzi a program.
- 3.4. **Butított:** ebben az esetben sem forrást, sem célt nem kell megadni. Ezt akkor használd, ha egyéb, tehát nem mentési feladatot ütemezel a programmal. Pl. indítson el vagy zárjon be egy alkalmazást vagy szolgáltatást, indítsa újra vagy kapcsolja ki a számítógéped.

Időbélyeges mentés esetén meg kell adnod **Megtartandó teljes másolatok** számát. Ellenkező esetben a **Teljes adatmentés számát** kell meghatároznod.

Időbélyeges mentés esetén egy munkafájlod így fog mentődni:

stb

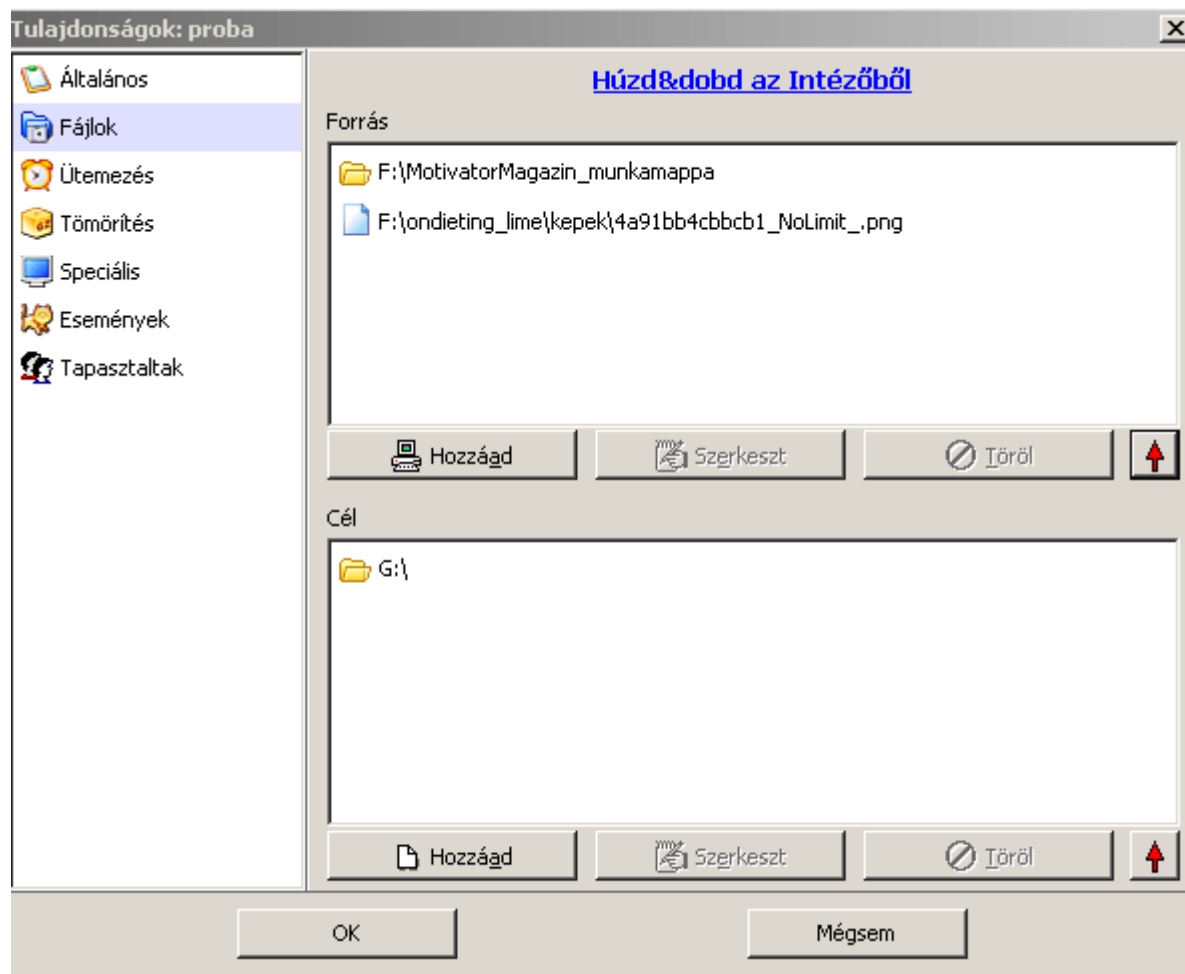
Az, hogy miként nézzen ki az időbélyeg az *Opciók/Tapasztaltak Dátum/idő* formátumnál tudod beállítani.

Ha beállítod a megtartandó teljes másolatok számát, akkor, amikor eléri ezt a korlátot a mentések száma, a legrégebbit törli a program. (Természetesen ez csak akkor működik, ha időbélyeggel mentesz, és nem írod felül a mentéseidet.)

A teljes adatmentés száma azt jelenti, hogy növekvő vagy kiegyenlítő adatmentés esetén minden X. mentés teljes lesz.

Természetesen az **Általános beállítások**on, illetve a feladat bármely beállításán a későbbiekben változtathatsz. Ehhez a *Feladatok/Feladat szerkesztése* menüpontot kell választanod.

Fájlok megadása

Meg kell adnod a **forrást** és a **célt**. Mindkét esetben megadhatsz kiválasztott fájlokat, mappákat, az FTP tárhely mappáját. FTP tárhely esetében csak teljes adatmentést lehet végezni, ezért fontos, hogy a program számára legyen elegendő hely gépeden az ideiglenes könyvtárban. (Az átmeneti mappa helyét az *Opciók/Általános fül* Átmeneti mappa részén tudod megváltoztatni.)

Célként több mappát vagy FTP tárhelyet is meg lehet adni. Ilyenkor a mentendő adatokból 1-1 példány minden célhelyre másolódik.

Ütemezés

Itt azt állíthatod be, **milyen gyakran fusson** le a feladat.

- Egyszeri – a feladat egyszer fut le, egy előre megadott időpontban.
- Napi – a feladatot naponként egyszer, a megadott időpontban futtatja a program.
- Heti – a feladatot hetente, a megadott napokon és időpontban futtatja a program.
- Havi – a feladatot havonként, a megadott napon és időpontban futtatja a program.
- Éves – a feladatot évenként, a megadott napon és időpontban futtatja a program.
- Időzített – a feladatot a program a megadott időközönként (percenként) végrehajtja.

- Manuálisan – a feladatot akkor hajtja végre, ha a felhasználó a *Kiválasztott feladatok futtatására* kattint (Ctrl+D)

Tömörítés

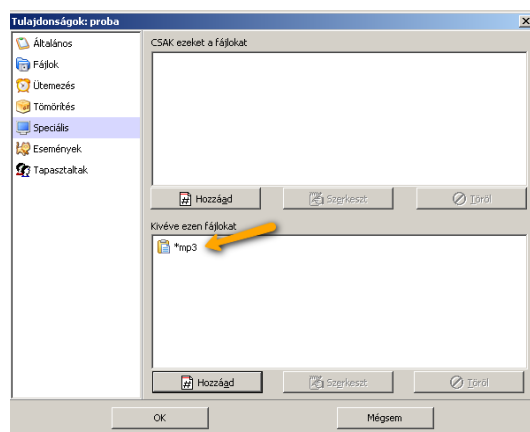
Itt tudod beállítani, hogy a mentett adataidat **milyen formába tömörítse** a program, illetve tömörítse-e egyáltalán. Itt tudod a **titkosítási beállításaid** is megtenni.

Fontos, ha a meglévő biztonsági másolatokat felülírod, és tömörítést használsz, akkor tudnod kell: ha egy fájl törölve lett a forrásmappából, akkor azt a tömörített biztonsági mentésből is törölni kell. Ez csak felülírás esetén megy végbe.

Speciális beállítások

Itt kivételeket adhatsz meg a fő mentési szabály alól. Vagyis felvehetsz fájlokat, mappákat, amelyeket hozzá kell adni a biztonsági mentéshez, a többi fájlt és mappát figyelmen kívül hagyva. Vagy felvehetsz a fájlokat és mappákat, amelyeket ki akarsz zárni a mentésből.

Maszkokat is használhatsz. Ez azt jelenti, hogy csak egy bizonyos fájltypusra vonatkozik majd a mentés, illetve azt tudod így kizárni. Pl. nem akarsz, hogy az mp3 fájlokat egy mappából naponta mentse a program. Akkor ezt a lehetőséget az adott feladatban ki tudod zárni a *.mp3 megadásával. Ennél persze bonyolultabb maszkokat is használhatsz: *\\a_te_konyvtarad**.txt

Események

Néha szükséges lehet, hogy lezárj egy programot, mielőtt a mentés elkezdődik.

Ugyanis a használatban lévő fájlokat a program nem tudja menteni, kihagyja. Pl. le

tudod zárni a MS Word programot közvetlenül a mentés előtt, amikor a mentés befejeződik, akkor meg tudod nyitni újra.

Itt tudod azt is beállítani, ha szeretnéd, hogy a mentés végeztével a program leállítsa a számítógéped.

Más felhasználók

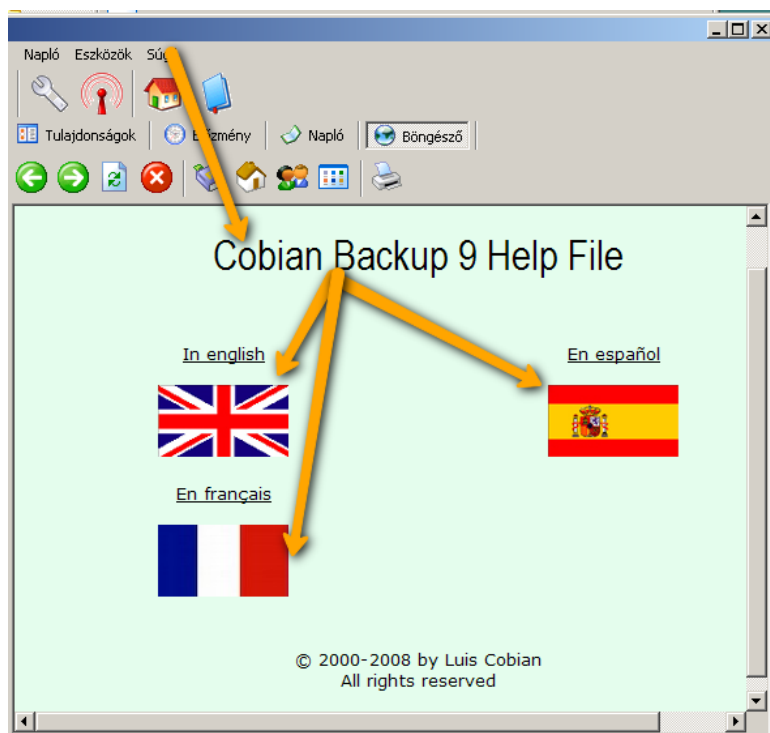
A **Tapasztaltak**-nak fordított fül lehetőséget ad annak beállítására, hogy egy feladatot más felhasználó nevében futtass. (Ehhez persze annak a felhasználónak az engedélye, hozzájárulása szükséges, aki begépezi számodra azonosítóját és jelszavát. Aki persze te magad is lehetsz, mert nem biztos, hogy egy gépre mindig adminisztrátori joggal érdemes bejelentkezni. – Kevesebb jogosultság, kevesebb hibázási lehetőség.)

Amikor kezdődik a mentés, a program megpróbálja a bejelentkezést, mint az adott felhasználó és kilép, amikor a feladat befejeződik.

Ha kipipálsz a *Hiba esetén mellőzés* kockát, akkor sikertelen bejelentkezés után a program leállítja a feladat végrehajtását, nem próbálkozik a folytatással.

További menüpontok

A program használatához elengedhetetlen beállításokat bemutattam számodra. A további menüpontok felfedezéséhez segítséget nyújt a program angol, francia, spanyol nyelvű **Súgója**.

Hogyan célszerű a biztonsági mentést végezned

Általánosságban annyi elmondható, hogy biztonsági adatmentést **rendszeres időközönként**, az adatok keletkezési ütemét figyelembe véve kell végrehajtanod. A napi dokumentumtermésed mindenképpen még aznap archiváld, akár egy kézzel indított mappamentéssel. Teljes mentést bőven elég hetente egyszer csinálni, de ott is csak a használatban lévő mappáidról. A zenegyűjteményed felesleges hetente újraarchiválnod.

Hogy **milyen időközönként** és mit mentesz, azt annak végiggondolása után dönts el, hogy az adatok visszatöltése esetén (ha erre kényszerülsz) a mentés óta keletkezett adatokat újra kell majd rögzítened. Sok esetben ez a teljes munka újratekintését jelentheti.

A mentésből mindig **legyen több generációd**, azaz legalább az utolsó és az utolsó előtti mentés legyen meg. A mentés is tönkremehet, ugyanis. Ha céges adatokat mentesz, mindenképp javaslom a napi mentést. Képtelenség egy heti munkát visszaállítani hiányos papír alapú bizonylatokkal vagy teljes hiányukban. (Ezen nem azt értem, hogy számlákat keversz el. Sokszor egy e-mailben érkezett plusz feladat és annak készre jelentése pótolhatatlan érték lesz, ha valaki kötbérrel fenyeget.)

Napi mentés esetén a célszerű, ha a teljes hetet megőrzöd és mindig az egy héttel korábbi adatot írod felül. Mivel sokat és gyakran kell mentened, céggként mindenképpen **használd a tömörített állományokat**, amelyekkel jelentős helyet is spórolsz. Magáncélra valószínűleg nem fogsz napi több Gb anyagot menteni, így dönts józan belátásod szerint a tömörítésről!

Cég esetén az összes vagy majdnem összes fontos adatot, állományt (levelezés, könyvelési adatok, ügyfényilvántartások) mented, ezért a biztonsági mentést **üzleti titokként** javasolt kezelned. Jó, ha már maga a mentés titkosított. Pl. úgy, hogy a **tömörített mentések** egyben **titkosíthatók** is.

A **Cobian**ban erre van lehetőség **Tömörítés** pontban, amikor a feladat tulajdonságait beállítod.

Javasolom, hogy a mentést hordozó fizikai eszköz **tárolását** és a már nem használt eszköz **megsemmisítését** is **szabályozd**. Erre saját személyes adataid esetén is szükséges gondolnod.

A mentést, elkészülte után, a géptől fizikailag **el kell vinni**. A hordozható vinci-szert le kell választani, ha beépített vinci-szertre készült a mentés, akkor azt ki kell írni cd-re/dvd-re/USB meghajtóra. A gépben maradó vagy ahhoz kapcsolt eszköz a géppel együtt sérülhet.

Céggként elengedhetetlen, hogy a mentés jóságát ellenőrizzék. Otthoni használatnál sem árt szűrőpróbaszerűen. Tömörített állományok esetén teszt futtatásával ezt könnyen megteheted.

Magánadataid esetén bohóckodásnak tűnhet, de nagyon hasznos: legyen **mentési forgatókönyved** akkor is, ha egyes egyedül te használod a számítógéped. Egyszer kell megcsinálnod, de nagyon megéri. Cég esetén, főleg, ha már 1+n-en vagytok elengedhetetlen, hogy a **mentett adatok körét** mindenki ismerje. Ha hálózatban dolgoztok, és a mentés csak a szerver bizonyos mappáiból menti az adatokat, akkor mindenkinek tisztában kell lenni vele, hogy melyek ezek. A nem itt tárolt állományok mentéséről mindenkinek magának kell gondoskodnia. A cég számára fontos állományok kiírási helyét tanácsos kötelezően előírni. (Mindez felveti rögtön azt a kérdést, hogy egy cégen belül a fájlok és mappák elnevezésére is konvenciót kell kidolgozni, különben senki nem fog megtalálni semmit. Persze a fájlmegeosztás

kérdését sem árt rendezni. Ha ez eddig nem történt meg, utólag is rendezhető a dolog. Nem kell kétségbe esni, apránként kell megenni a kásahegyet! Megtérül a belefektetett munka és idő. Mert arról ugye hallottál, hogy a stressz rövidíti az életet?)

Ha növekményes mentés van beállítva, tehát csak az új állományokat mented a túl nagy mentési helyigény miatt, akkor a mentések megőrzésénél ezt figyelembe kell vidd. Ilyenkor is készíts bizonyos időközönként teljes mentést! Több telephely és megfelelő sebességű internet kapcsolat esetén mentheted az adatokat egy központi cégszerverre, de egy a másik telephelyen lévő adathordozóra is.

Ha egy adathordozóra több mentés is kiírható, akkor is célszerű többet használni egyszerre és felváltva írni egyikre és másikra. Vagy akár a hét minden napjára mást használhatsz. Illetve máshová mentheted a napi, heti illetve havi rendszerességű mentésedet. Ezért olyan fontos az **adatmentési (archiválási) szabályzat**, amit fentebb csak mentési forgatókönyvnek neveztem, mert ennek hiányában csak megzavarodni lehet.

Hantos Gyöngyi

<http://blog.ladyuser.eu>

A blogomban december folyamán cikkeket fogok megjelentetni fájlnev konverzió, mentési forgatókönyv témákban.

Ha nem akarsz lemaradni róla, iratkozz fel a blog RSS értesítésére! Kattints a [linkre](#) és a fejlécben találsz a feliratkozó ablakot. Csak egy e-mail címet kell megadnod.